

DATE DE CRONICĂ PRIVIND ANIVERSAREA A 125 DE ANI
DE LA ÎNFIINȚAREA LA IAȘI A PRIMEI GRĂDINI BOTANICE
UNIVERSITARE DIN ROMÂNIA

TRAIAN I. ȘTEFUREAC

În zilele de 10—11.X.1981 s-a desfășurat la Iași sesiunea științifică jubiliară prilejuită de aniversarea a 125 de ani de la înființarea, la Iași, cu prof. dr. Anastasie Fătu, pe cont propriu (1856), a primei grădini botanice universitare din țară.

Organizată de către conducerea Grădinii botanice a Universității „Al. I. Cuza” din Iași, cu concursul Rectoratului și al forurilor locale municipale de conducere, această amplă manifestare de biologie a cunoscut un deosebit succes științific și organizatoric.

Ședința festivă de deschidere, cu o largă participare, a avut loc (10.X.1981) în Aula „M. Eminescu” a Universității „Al. I. Cuza” în prezența rectorului prof. dr. Viorel Barbu, a secretarului Comitetului de partid Vasile Diaconița și a decanului Facultății de biologie și geografie prof. dr. Ion Donisie care a condus această înaltă festivitate.

Cuvîntul de deschidere a fost rostit de prof. dr. V. Barbu, rector al Universității ieșene după care a urmat expunerea referatelor : A. Fătu, ctitor al primei grădini botanice din România (M. Leocov, director al Grădinii botanice din Iași) ; actuala Grădină botanică din Iași, realizări și perspective cu prezentarea planului și a machetei grădinii (M. Leocov) ; retrospectivă privind conducerea și destinele ei (I. Resmeriță) ; contribuții la cunoașterea istoricului grădinii (M. Lazăr).

A urmat vizitarea, sub conducerea profesorilor dr. M. Leocov și dr. doc. E. Țopa, a diferitelor sectoare din grădina botanică de la Copou ca și a serelor monumentale cu variate și bogate colecții de plante bine sistematizate și îngrijite ca și laboratoarele, colecțiile, muzeul, herbarul, biblioteca, documentarul muzeistic ș.a. privind istoricul, activitatea și perspectivele de dezvoltare a acestui așezămînt cultural al Moldovei.

Cu acest prilej a fost dezvelit bustul în bronz a prof. dr. Anastasie Fătu efectuat artistic de sculptorul ieșan Ef. Birleanu, artist emerit.

De asemenea este de subliniat contribuția unor creatori și donatori care au îmbogățit zestrea acestei instituții, astfel efectuarea machetei (în relief) a grădinii botanice lucrată de prof. C. Nechifor din Iași ; donația prof. I. Nemeș din Suceava a 20 de planșe filatelice cu flori pe teme botanice științifice și utilitariste din țară, țările vecine și continente ; expoziția temporară

de ciuperci comestibile și toxice, de sezon, din împrejurimile Iașului organizată de lector dr. M. Toma — Iași ; diorame reprezentînd specii de plante ocrotite — de M. Moșneagă — Ploiești, expuse noi obiecte de lemn sucit ; de I. Maruseac, plante noi aduse de I. Andrușcu (ambii din Cîmpulung Mold.) ș.a.

În după masa aceleiași zile au fost prezentate în ședință comună 18 lucrări dintre care în 17 au fost relevate, de către personalul științific și tehnic al grădinii, aspecte organizatorice și științifice a mai multor sectoare și teme : conspectul general al plantelor (colectiv), sectorul taxonomic (E. Țopa, R. Rugină), biologic (C. Tăbăcaru), didactic-experimental (A. Țindrea, I. Ostaciuc), plante exotice din sere (M. Lazăr), plante mediteraneene din flora Globului (G. Teodorescu), îmbogățirea sectorului ornamental (M. Leocov, P. Vidrașcu), stîncării (A. Toniuc), soiuri de crizanteme (P. Vidrașcu) și de trandafiri (I. Ostaciuc), muzeul botanic (V. Movileanu), rolul educativ în ocrotirea naturii (E. Crețu) ca și în învățămîntul medico-farmaceutic (Em. Grigorescu, C. Bârcă) și o lucrare cu prezentarea de diapozitive cu flori din Grădina botanică de la Cluj-Napoca.

În programul sesiunii au fost înscrise 104 comunicări la care s-au mai adus încă 13 titluri, în total 117 lucrări. La acestea și-au dat contribuția 80 de cercetători din diferite centre universitare și orașe cu instituții de profil : Iași (75 lucrări), București (11), Cluj-Napoca (9), Craiova (4), Timișoara, Tulcea, Drobeta-Tr. Severin (cite 2), Ploiești, Tg. Mureș, Macea-Arad, Suceava, Bacău, Jibou-Sălaj inclusiv Atena (cite o lucrare).

Cele 117 lucrări au fost grupate astfel : ședința festivă (4), teme generale asupra grădinii botanice (18), celelalte (95 lucrări) au fost prezentate în 4 secții : I-Grădini botanice și parcuri (33 com.), II-Morfologie, anatomie, citologie, embriologie, biochimie (24 com.), III-Botanică sistematică și geobotanică (25 com.) și IV-Horticultură și biologie animală (15 com.).

Lucrări elaborate de un singur autor-72 ; în colaborare-44 ; de menționat unele lucrări în colaborare dintre centre : București—Iași (2), Iași—Cluj (1), Cluj—București (1), Iași—Tulcea (1) și una în larg colectiv ieșan.

În cea de a 2-a zi (11.X.1981) au fost prezentate pe secții (I—IV) un număr de 95 de comunicări și referate :

Secția I : *Grădini botanice și parcuri* : culturile experimentale din grădinile botanice și rolul lor în taxonomie (C. Zahariadi, Atena), rolul lor în educația ecologică și conservarea naturii (I. Resmeriță, I. Tarnavschii), în conservarea genofondului și lupta împotriva eroziunii genetice (V. Soran), utilizarea speciilor decorative (C. Maloș), plante medicinale și aromatice (G. Rácz, E. K. Rácz) ; conservarea și ocrotirea speciilor rare (S. Mihăilescu), rarități dendrologice (V. Diaconescu), rozariul (L. Țipa) și plante acvatice tropicale din Grădina botanică—București (M. Constantinescu) ; conspectul plantelor din Grădina botanică—Craiova (Gh. Popescu, St. Tuia, Gh. Fulga), sectorul „Fitogeografia Olteniei“ (Gh. Popescu), specii de *Cotoneaster* din Grădina botanică—Cluj-Napoca (A. Fazacaș), învelișul vegetal în echilibrul ecologic și omenire (I. Resmeriță), elemente floristice din jud. Prahova (M. Moșneagă), herbare și ocrotirea patrimoniului cultural (C. Váczy), parcul Facultății de Horticultură—Iași (L. Palade, M. Leocov), plante lemnoase din parcul Macea—Arad (P. Covaci), parcul dendrologic „Lunca Moldovei“—Gura-Humorului (P. Țăranu), plante lemnoase exotice din Gura-

hoț Arad (I. Oprea, V. Oprea, L. Purdela), serele botanice — Kiev (C. Bârcă), Grădina botanică din Leningrad (C. Bârcă), din Ialta (C. Bârcă), Kiev (C. Bârcă), Calcuta (I. Cristurean), aclimatizări și sporirea colecțiilor în parcurile Hemeiș și Doftreana (A. Mihalache), parcul liceului „Traian” — Drobeta Tr. Severin (M. Sîrbu, M. Șerban), probleme de protecția mediului în Mehedinți (M. Șerban, P. Popescu), îngrijirea cacteeilor fără geam? (V. Grigoras), parcul dendrologic Țibănești — Iași, cu specii lemnoase exotice (I. Lupu, P. Luca, E. Cogean), Grădina botanică de la Rîncea — Paring (M. Păun), Grădina botanică Jibou — Sălaj (V. Fati), insecte și paianjeni în lucrarea lui Plinius cel Bătrîn (C. Váczy), Muzeul „Delta Dunării” — Tulcea (Gh. Băra).

Secția II-a: *Morfologie, anatomie, citologie, embriologie, biochimie*: embriologie la nuc în relație cu taxonomia Juglandaceelor (Tr. I. Ștefureac, C. Tăbăcaru), embriologia la vișin (C. Tăbăcaru), morfologia mugurilor florali la nuc și la vișin (C. Tăbăcaru), germinarea polenului la nuc și vișin (C. Tăbăcaru), creșterea și dezvoltarea fructului la nuc și vișin (C. Tăbăcaru), dinamica glucidelor în fenofaze la nuc (V. Artenie, C. Tăbăcaru), clasificarea în grupe ecologice a unor plante în raport cu comportamentul hidric (El. Jeanrenaud), regimul de apă la plantele stepice (El. Jeanrenaud, P. Vidrașcu, C. Tăbăcaru, I. Sârbu) și la nuc în Grădina botanică — Iași (același colectiv), microsporogeneza la crizanteme prin culturi de țesuturi (M. Lazăr, D. Cachița-Cozma), cercetări comparative histo-anatomice la *Juncus acutus* și *J. maritimus* (C. Burduja, A. Toniuc), la *Viola bimmetica* (C. Burduja, T. Moțiu), la specii de *Trigonella* din România (C. Toma, A. Toniuc, M. Mandoiu), la *Salvia* (C. Toma, G. Teodorescu, R. Cantemir), *Syringa* din Grădina botanică — Iași (C. Toma, R. Rugină, L. Natalia), *Potentilla* (C. Toma, R. Rugină, El. Crăciun), la unele clone de levănțică (C. Toma, M. Nita), la *Secale silvestris* (T. Moțiu, C. Burduja), variații în țesutul conducător caulinar (E. Ghiuru), histoanatomia aparatului vegetativ la *Brassica nigra* — la indivizi normali și tratați cu erbicidul 2,4-D (R. Rugină), influența insecticidului asupra structurii „rădăcinii” la sfeclă (R. Rugină, C. Romașcanu), embriologie la *Campanulaceae* (A. Toniuc), efectul fitotoxic a erbicidelor asupra buruienilor din culturi (V. Slonovschi).

Secția III-a: *Botanica sistemică și geobotanica*: viața și opera octogenarului botanist dr. ing. C. Zahariadi (Tr. I. Ștefureac, E. Țopa); *filogénie*: la *Charophyta* (V. Ionescu), la *Cormophyta* (V. Ciocîrlan); *micologie*: micromicete din Grădina botanică — Iași (M. Mititiuc), *Aphylophorales* noi din țară (M. Toma); *briologie*: considerații privind nomenclatura la briofite (Tr. I. Ștefureac), briofite din grădinile botanice din țară (Tr. I. Ștefureac), briocenoze din rezervația Repedeș — Iași (Gh. Mihai), briofite din Munții Vrancei (P. Pascal); *floră și vegetație cormofitică*: influențe sudice și estice în Curbura Carpaților (V. Ciocîrlan), pinetele, din Vl. Martinului — R. Sărat (C. Burduja, N. Ștefan), rezervația forestieră „Humosul” — Hîrlău (C. Burduja, Gh. Mihai, I. Sârbu), pădurea Runc-Bacău (C. Burduja, R. Rugină), Movila lui Burcel — Vaslui (C. Dobrescu, M. Leocov), Vl. Gurguita — Iași (D. Mititelu), diagnoza genului *Rumex* (E. Ghiuru), cartare de plante medicinale monocotiledonice din jud. Vaslui (C. Bârcă, E. Ghiuru), grupe ecologice în pajistile Sucevii (Th. Chifu, N. Ștefan), vegetația din bazinul Sucevii V (N. Ștefan, Th. Chifu), a Miletinului (M. Lazăr), a

Chinezii (I. Sârbu), pădurile *Carpinion betuli* dintre riurile Siret, Moldova și pîr. Șomuzul Mare (I. Lupu), specii lemnoase fosile (I. Lupu) și fitonime din aceeași regiune (I. Lupu), specii lemnoase utilitare și rituale din nordul Dobrogei (I. Lupu, G. Simion), flora jud. Vaslui cu acțiune în bolile aparatului respirator (E. Ghiuru, C. Bărcă, R. Ghiuru), efectul fitotoxic al erbicidelor asupra buruienilor din culturi (V. Slonovschi, D. Pinzariu).

Secția IV-a: *Horticultură și biologie animală*: opera ecologică a lui G. Bujorean (C. Burduja), sfagnumul și turba, utilizarea lor în grădinile botanice, agricultură și silvicultură (Tr. I. Ștefureac), plante de cult (E. Țopa), *Rosa rugosa* (E. Țopa), 5 000 de plante utile omului (V. Măvileanu, C. Tăbăcaru), plante ornamentale din Flămînzii din trecut și de azi (M. Leocov, L. Palade), înmulțirea și cultura plantelor de apartament (M. Micu), metode de producere și livrare a plantelor pentru spațiile verzi (M. Micu), forme de cultură la crizanteme (P. Vidrașcu), factori abiotici și biotici din sol în cultura crizantemelor (M. Rusan, P. Vidrașcu, C. Vițalariu), pomocibernozele și combaterea lor (V. și El. Cireasă), dinamica lepidopterelor (M. Peiu) și a populațiilor de păsări (I. Iordache) din Grădina botanică—Iași, biologia și ecologia dăunătorului *Neurostoma nemoralis* din jud. Iași (Gh. Boguleanu, M. Varvara, D. Cibea).

2

Perioada care a trecut de la sesiunea anterioară a Grădinii botanice din Iași (1975) și pînă în acest an (1981) a cunoscut un substanțial progres organizatoric, științific și edilitar-cultural, datorită colaborării perfecte și oneste dintre actualul director prof. dr. M. Leocov și întemeietorul noii grădini botanice reșene prof. dr. E. Țopa, cu valoroasa contribuție a întregului colectiv de cercetători, tehnicieni și lucrători ai acestui grandios așezămînt de cultură a Moldovei și a întregii țări.

Dintre noile succese menționăm extinderea variabilelor sectoare ecologice ca și introducerea unora noi ca turbăria în miniatură ș.a., îmbogățire continuă a colecțiilor de plante din grădină și sere, lărgirea și completarea rozariului, construirea barajului și a lacului și popularea lui, terminarea porții monumentale și multe alte realizări apreciate de specialiști și numeroși vizitatori.

Remarcăm, concludent, excelența organizare a acestei prestigioase și noi manifestări științifice de biologie în centru universitar Iași, care a cunoscut un deplin și unanim succes. Ea a marcat un moment important și de prestigiu în evoluția științelor biologice din România în care s-a concretizat, la un nivel înalt, o variată și bogată tematică cu caracter fundamental și cu un pregnant caracter aplicativ-economic.

Publicarea rezultatelor meritorii ale materialelor susținute, referate și comunicări, în cadrul acestei memorabile sesiuni științifice cinstesc cu acest prilej festiv de înființare la Iași cu prof. dr. Anastasie Fătu a primei grădini botanice, care a devenit universitară, din țară — contribuția prodigioasă și de neuitat adusă de către botaniștii moldoveni înaintași, pildă a înfăptuirilor lor care constituie pentru generațiile de tineri botaniști un puternic îndemn de a se dăruia cu acelaș elan, pasiune, patriotism și sacrificii la propășirea continuă a biologiei românești.

DATES DE CHRONIQUE RELATIVES AU 125 ANNIVERSAIRE DE LA CRÉATION
À JASSY DU PREMIER JARDIN BOTANIQUE UNIVERSITAIRE EN ROUMANIE

R é s u m é

La session jubilaire (10—11 X 1981), organisée à l'occasion du 125 anniversaire de la création par le professeur dr. A. Fătu, du premier jardin botanique (1856) en Roumanie, à Jassy, a connu un grand succès.

Dans le cadre de cette prestigieuse manifestation de biologie, avec une large participation ont été présentés 117 travaux groupés en 4 sections : Jardins botaniques et parcs ; Morphologie anatomie, cytologie, embryologie, biochimie ; Botanique systématique et géobotanique ; Horticulture et biologie animale.

↳ Dans tous ces domaines de la biologie, sous l'aspect théorique et pratique, avec une large et actuelle thématique, les auteurs ont une contribution substantielle, marquée d'originalité, beaucoup de ces thèmes concernant le Jardin botanique de Jassy, la Moldavie et différentes régions de notre pays.

Par le grand nombre des ouvrages et par leur valeur scientifique, cette session marquée un moment important dans l'évolution des sciences botaniques en Moldavie, comme dans la Roumanie.